

**I**

**POSTANOWIENIA OGÓLNE**

**§1**

1. Fundacja Wspierania Rozwoju Dzieci „Mały Wielki Krok”, zwana dalej Fundacją, została ustanowiona aktem notarialnym z dnia 21 grudnia 2020 roku i działa na podstawie Ustawy o fundacjach z dnia 6 kwietnia 1984 roku (Dz. U. Nr 21, poz. 97 z późniejszymi zmianami) i innych aktów prawnych oraz zgodnie z postanowieniami niniejszego statutu.
2. Fundacja posiada osobowość prawną.
3. Fundacja jest apolityczna i nie związana z żadnym wyznaniem.
4. Fundacja będzie podejmowała współpracę z placówkami oświatowymi oraz ośrodkami akademickimi, tak publicznymi, jak i niepublicznymi, z organizacjami pozarządowymi i rządowymi, podmiotami leczniczymi krajowymi oraz zagranicznymi jak również z innymi podmiotami prawa w celu realizacji celów Fundacji.

**§2**

Siedzibą Fundacji jest miejscowość Krasne w powiecie rzeszowskim, województwie podkarpackim.

**§3**

Fundacja została powołana na czas nieokreślony.

**§4**

1. Terenem działalności Fundacji jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Dla właściwego realizowania swych celów, Fundacja może prowadzić działalność poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Fundacja może tworzyć oddziały lub inne jednostki organizacyjne.

**§5**

1. Nadzór nad Fundacją sprawuje minister właściwy ds. edukacji.
2. Fundacja składa właściwemu ministrowi corocznie sprawozdanie ze swej działalności za rok ubiegły.

**§6**

1. Fundacja może używać znaku graficznego z napisem wskazującym jej nazwę.
2. Fundacja używa pieczętek z danymi identyfikacyjnymi.
3. Fundacja może nadawać godności honorowe oraz ustanawiać ordery, odznaki, medale i inne odznaczenia oraz przyznawać je wraz z innymi tytułami, nagrodami i wyróżnieniami osobom fizycznym, osobom prawnym zasłużonym dla idei lub celów obranych przez Fundację lub dla samej Fundacji.

**§7**

Fundacja jest organizacją działającą w sferze pożytku publicznego w rozumieniu Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2003 r., Nr 96, poz. 873 z późniejszymi zmianami).

**II****CELE I ZASADY DZIAŁANIA FUNDACJI**

## §8

1. Celem Fundacji jest podejmowanie wszelkiego typu działań na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością oraz wspomagających rozwój dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, funkcjonowanie dorosłych dzieci niepełnosprawnych, wymagających pomocy ze strony innych osób i instytucji oraz funkcjonowanie tych dzieci i ich rodzin, a w szczególności:
  - a) zapewnianie pomocy społecznej dzieciom z zaburzeniami rozwojowymi i ich rodzinom oraz dorosłym dzieciom niepełnosprawnym, które z tytułu swej niepełnosprawności wymagają wsparcia ze strony innych osób i instytucji,
  - b) wyrównywanie szans dzieci z zaburzeniami rozwojowymi i ich rodzin oraz dorosłych dzieci niepełnosprawnych, które z tytułu swej niepełnosprawności wymagają wsparcia ze strony innych osób i instytucji,
  - c) działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej oraz społecznej dzieci z zaburzeniami rozwojowymi i ich rodzin oraz dorosłych dzieci niepełnosprawnym, które z tytułu swej niepełnosprawności wymagają wsparcia ze strony innych osób i instytucji,
  - d) działalność placówek edukacyjnych,
  - e) działalność charytatywna,
  - f) działalność na rzecz ochrony i promocji zdrowia,
  - g) działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
  - h) działalność lecznicza,
  - i) rozwój świadomości społecznej dotyczącej problematyki osób niepełnosprawnych,
  - j) działalność w zakresie edukacji, oświaty i wychowania dzieci z zaburzeniami rozwojowymi,
  - k) promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
  - l) działalność na rzecz promowania i upowszechniania kultury i sztuki współtworzonej przez osoby niepełnosprawne,
  - m) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu osób niepełnosprawnych,
  - n) upowszechnianie turystyki i krajoznawstwa wśród dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi ich rodzin oraz dorosłych osób niepełnosprawnych wymagających opieki ze strony innych osób i instytucji,
  - o) promocja i organizacja wolontariatu,
  - p) prowadzenie edukacji dla rodziców w zakresie pomocy, terapii i leczenia dzieci z zaburzeniami rozwojowymi,
  - q) inspirowanie i wspomaganie przedsięwzięć w zakresie organizacji rodzinnych form zagospodarowania czasu wolnego m. in. przez uczestnictwo dziecka w kulturze w gronie rodziny,
  - r) pomoc oraz wspieranie inicjatyw na rzecz pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej, wychowującym dziecko z zaburzeniami rozwojowymi,
  - s) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym występującym w rodzinach, w których wychowywane jest niepełnosprawne dziecko.
2. Fundacja realizuje swoje cele przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawnych poprzez:
  - a) tworzenie warunków umożliwiających aktywny i pełny udział w życiu społecznym dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi i ich rodzin oraz dorosłych dzieci niepełnosprawnych, które wymagają w codziennym funkcjonowaniu pomocy ze strony innych osób i instytucji,
  - b) prowadzenie placówek oświatowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych lub placówek integracyjnych,

- c) propagowanie wiedzy oraz podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na potrzeby osób niepełnosprawnych i ich rodzin, w szczególności dzieci z zaburzeniami rozwojowymi,
  - d) przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin, a w szczególności dzieci z zaburzeniami rozwojowymi,
  - e) rozwijanie twórczości, kreatywności i talentów osób niepełnosprawnych, w szczególności dzieci z zaburzeniami rozwojowymi,
  - f) tworzenie oraz prowadzenie placówek i usług w formie przedszkoli, szkół, placówek oświatowych oraz podmiotów prowadzących działalność leczniczą,
  - g) organizowanie świetlic terapeutycznych o charakterze integracyjnym dla dzieci z zaburzeniami rozwojowymi, ich rodzeństwa i rówieśników,
  - h) tworzenie i prowadzenie placówek aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, w tym warsztatów terapii zajęciowej, centrów aktywizacji społecznej, środowiskowych domów samopomocy, zakładów aktywności zawodowej,
  - i) prowadzenie dla osób niepełnosprawnych, w szczególności dzieci kończących naukę, form indywidualnego wsparcia w niezależnym, samodzielnym życiu, mieszkalnictwa chronionego, szkolenia zawodowego i przygotowania do pracy oraz aktywnego poszukiwania i pośrednictwa pracy, zatrudnienia chronionego i wspomaganego na otwartym rynku pracy, a także edukacji ustawicznej,
  - j) organizowanie imprez i zajęć integracyjnych o charakterze terapeutycznym, edukacyjnym, sportowym, rekreacyjnym i turystycznym – krajoznawczym dla osób niepełnosprawnych, w szczególności dzieci z zaburzeniami rozwojowymi i ich rodzin,
  - k) organizowanie poradnictwa i grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych, w szczególności dzieci, oraz rodzin dzieci z zaburzeniami rozwojowymi,
  - l) organizowanie szkoleń i konferencji dla terapeutów, opiekunów, wolontariuszy i rodzin dzieci z zaburzeniami rozwojowymi z zakresu form pracy z niepełnosprawnym dzieckiem, nowych rodzajów terapii i metod leczenia, zmierzających do jak najlepszego wykorzystania jego potencjalnych możliwości,
  - m) organizowanie zajęć terapeutycznych, turnusów rehabilitacyjnych, wypoczynku dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi i ich rodzin oraz dorosłych dzieci niepełnosprawnych, które wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze strony innych osób i instytucji,
  - n) prowadzenie działalności wydawniczej i promocyjnej dotyczącej problematyki związanej z niepełnosprawnością,
  - o) nawiązywanie współpracy i współdziałanie ze środowiskami naukowymi, biznesem, instytucjami i organizacjami społecznymi w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, w szczególności dzieciom,
  - p) pozyskiwanie środków finansowych i materialnych na realizację celów Fundacji,
  - q) realizacja na zlecenie, w szczególności organów administracji publicznej oraz ze środków własnych zadań służących realizacji celów Fundacji,
  - r) świadczenie usług w zakresie opieki i rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
  - s) inną działalność korzystną dla realizacji celów statutowych Fundacji.
3. Dla osiągnięcia swojego celu Fundacja może wspierać działalność innych osób fizycznych i prawnych, których działalność jest zbieżna z celami Fundacji.
4. Dla realizacji wyznaczonych celów Fundacja może zatrudniać pracowników.

**III****MAJĄTEK I DOCHODY FUNDACJI****§9**

1. Majątek Fundacji stanowi wkład pieniężny Fundatorów w kwocie 1.000 (tysiąc) złotych, tworzący fundusz założycielski Fundacji oraz środki finansowe, nieruchomości i ruchomości nabyte przez Fundację w toku jej działania.
2. Realizacja celów Fundacji finansowana jest z funduszu oraz z dochodów uzyskanych przez Fundację na zasadach przewidzianych w niniejszym statucie.
3. Przychody Fundacji mogą pochodzić z:
  - a) darowizn, spadków, zapisów,
  - b) dotacji, datków i subwencji osób fizycznych i prawnych,
  - c) zbiórek i imprez publicznych,
  - d) zysku z lokat w bankach i instytucjach rynku kapitałowego,
  - e) odsetek i depozytów bankowych,
  - f) wpłat 1% podatku od podatników,
  - g) majątku nieruchomego i ruchomego Fundacji,
  - h) sprzedaży przedmiotów darowizny.
4. Przychody pochodzące z darowizn, spadków i zapisów Fundacja może przeznaczyć na każdy rodzaj statutowej działalności Fundacji, o ile ofiarodawcy nie postanowili inaczej.
5. W przypadku powołania Fundacji do dziedziczenia, Zarząd Fundacji składa oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza i to tylko wówczas, gdy w chwili składania tego oświadczenia, oczywistym jest, że skład czynny spadku znacznie przewyższa długi spadkowe.
6. Zabrania się podejmowania działań polegających na:
  - a) udzielaniu pożyczek lub zabezpieczaniu zobowiązań majątkiem Fundacji w stosunku do w stosunku do jej członków, członków organów lub pracowników oraz osób, z którymi członkowie, członkowie organów oraz pracownicy organizacji pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, zwanych dalej „osobami bliskimi”,
  - b) przekazywaniu majątku Fundacji na rzecz Fundatora, członków Zarządu, członków innych organów Fundacji lub pracowników Fundacji oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach,
  - c) wykorzystywaniu majątku na rzecz członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika z celu statutowego,
  - d) zakupie towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczy Fundator, członkowie Zarządu, członkowie innych organów Fundacji, pracownicy Fundacji oraz ich osoby bliskie, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe.

**IV**

**RODZAJE DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI**

§10

1. Statutowa działalność pożytku publicznego Fundacji może być prowadzona jako działalność nieodpłatna lub jako działalność odpłatna w rozumieniu przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego.

§11

Fundacja nie prowadzi działalności gospodarczej.

**V**

**KOMPETENCJE FUNDATORA**

§12

1. Do kompetencji Fundatorów należy:
  - a) wybór i odwoływanie pierwszego Zarządu Fundacji,
  - b) wybór i odwoływanie członków Rady Fundacji,
  - c) uchwalanie zmian statutu,
  - d) podejmowanie decyzji w zakresie wyborze lub odwołaniu Zarządu przez Radę Fundacji,
  - e) łączenie Fundacji z inną fundacją,
  - f) likwidacja Fundacji.
2. Decyzje Fundatorów zapadają w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
3. W przypadku śmierci Fundatorów powyższe kompetencje będą przysługiwać Radzie Fundacji.
4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, Rada Fundacji będzie samodzielnie powoływać członków Rady na miejsce osób, które przestały pełnić tę funkcję lub dla rozszerzenia jej składu.

**VI**

**ORGANY FUNDACJI**

§13

1. Organami Fundacji są:
  - a) Rada Fundacji,
  - b) Zarząd Fundacji.
2. Nie wolno łączyć funkcji członka Rady Fundacji i Zarządu Fundacji.

§14

1. Rada Fundacji jest kolegialnym organem kontroli i nadzoru odrębnym od organu zarządzającego i niepodlegającym mu w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej i nadzoru.
2. Rada Fundacji składa się z co najmniej trzech członków i powoływana jest na czas nieokreślony.
3. Członek Rady może zostać odwołany przez Fundatorów.

4. Członkowie Rady Fundacji:
  - a) nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej,
  - b) nie mogą być skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe,
  - c) mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w takim organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni.
5. W razie powołania członka Rady Fundacji, za jego zgodą, do Zarządu Fundacji członkostwo takiej osoby w Radzie ulega zawieszeniu, odpowiednio na czas pełnienia funkcji lub trwania stosunku pracy.
6. Członkostwo w Radzie ustaje w przypadku:
  - a) pisemnej rezygnacji z członkostwa – z chwilą doręczenia Fundacji oświadczenia obejmującego rezygnację,
  - b) odwołania członka Rady przez Fundatorów,
  - c) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe – z chwilą uprawomocnienia się wyroku,
  - d) śmierci członka Rady.

#### §15

1. Do kompetencji Rady Fundacji należy:
  - a) sprawowanie stałego nadzoru nad działalnością Fundacji we wszystkich dziedzinach jej działalności,
  - b) kontrola i ocena pracy Zarządu,
  - c) odwołanie i powołanie członków Zarządu, z zastrzeżeniem, że decyzja taka musi zostać pozytywnie zatwierdzona przez Fundatorów,
  - d) przyjmowanie corocznych sprawozdań z realizacji przez Zarząd celów Fundacji oraz zatwierdzanie sprawozdań finansowych sporządzanych przez Zarząd,
  - e) proponowanie nowych kierunków i obszarów działania Fundacji,
  - f) inicjowanie programów lub innych działań o charakterze doradczym, w szczególności przedstawianie organom Fundacji opinii w przedmiocie priorytetów w bieżącej działalności Fundacji,
  - g) reprezentowanie Fundacji w umowie między Fundacją a członkiem Zarządu oraz w sporze z nim.
2. W celu wykonania swoich obowiązków Rada Fundacji może badać wszystkie dokumenty Fundacji, żądać od Zarządu Fundacji i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku spółki.
3. Rada Fundacji nie ma prawa wydawania Zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw Fundacji.

#### §16

1. Rada Fundacji wybiera ze swojego grona Przewodniczącą Rady w drodze uchwały podjętej zwykłą większością głosów przez pozostałych członków Rady.

2. Przewodniczący kieruje pracami Rady, reprezentuje ją na zewnątrz oraz zwołuje i przewodniczy zebraniom Rady Fundacji.
3. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Rady Fundacji z własnej inicjatywy albo na wniosek Zarządu lub Fundatorów.
4. O miejscu i terminie posiedzenia muszą być powiadomieni wszyscy członkowie Rady. Powiadomienie o terminie i miejscu posiedzenia Rady przekazywane jest drogą elektroniczną poprzez wiadomość mailową, telefoniczną na wskazany numer (w tym także jako wiadomość tekstowa) oraz opublikowaną informacją na stronie Fundacji.
5. Rada Fundacji podejmuje uchwały zwykłą większością głosów członków składu Rady, chyba że przepisy niniejszego statutu stanowią inaczej w obecności co najmniej 2/3 członków składu Rady. W razie równej liczby głosów decyduje głos Przewodniczącego.
6. Powołanie lub odwołanie Zarządu wymaga bezwzględnej większości głosów w obecności wszystkich członków Rady Fundacji.
7. Członkowie Rady Fundacji mogą brać udział w podejmowaniu uchwał, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady Fundacji, na podstawie pisemnego pełnomocnictwa. Oddanie głosu na piśmie nie może dotyczyć spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu.
8. Dopuszczalne jest odbycie posiedzenia przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, w szczególności w drodze tele- albo wideokonferencji.
9. Uchwała podjęta zgodnie z ust. 6 i 7 jest ważna, gdy wszyscy członkowie Rady Fundacji zostali powiadomieni o treści projektu uchwały.
10. Rada sprawując swe funkcje może korzystać z opinii i ocen powoływanych w tym celu specjalistów.

#### §17

1. Zarząd składa się z dwóch do pięciu osób powoływanych przez Fundatorów albo Radę Fundacji na czas nieokreślony.
2. Fundatorzy, z zastrzeżeniem §13 ust. 2 statutu, mogą objąć funkcję członków Zarządu, w tym także funkcję Prezesa.
3. Członkiem Zarządu nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.
4. Członkostwo w Zarządzie ustaje w przypadku:
  - a) pisemnej rezygnacji z członkostwa – z chwilą doręczenia Fundacji oświadczenia obejmującego rezygnację,
  - b) odwołania z pełnionej funkcji,
  - c) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe – z chwilą uprawomocnienia się wyroku,
  - d) śmierci członka Zarządu.
5. Regulamin Zarządu określający funkcje i podział kompetencji pomiędzy poszczególnych członków Zarządu oraz ich wynagrodzenie ustalają i zatwierdzają Fundatorzy.

**§18**

1. Zarząd kieruje działalnością Fundacji i reprezentuje ją na zewnątrz.
2. Do zadań Zarządu należy w szczególności:
  - a) uchwalanie rocznych planów działania Fundacji oraz planów finansowych,
  - b) sprawowanie Zarządu majątkiem Fundacji,
  - c) ustalanie wielkości zatrudnienia i wysokości środków na wynagrodzenia i nagrody pracowników Fundacji,
  - d) podejmowanie decyzji we wszelkich sprawach Fundacji nieprzekazanych do kompetencji innych organów,
  - e) przyjmowanie darowizn, spadków i zapisów, subwencji i dotacji.
3. Do oceny podejmowanych przez Fundację przedsięwzięć Zarząd może powoływać konsultantów oraz ich zespoły spośród naukowców lub praktyków i zlecać im wykonanie odpowiednich opracowań.
4. Zarząd, co roku, do dnia 30 czerwca, zobowiązany jest przedkładać Radzie roczne sprawozdanie z działalności Fundacji.

**§19**

1. Zarząd Fundacji wybiera ze swojego grona Prezesa Zarządu w drodze uchwały podjętej zwykłą większością głosów przez pozostałych członków.
2. Zarząd podejmuje decyzje na posiedzeniach w formie uchwał – zwykłą większością głosów członków Zarządu obecnych na posiedzeniu. W razie równej liczby głosów decyduje głos Prezesa Zarządu.
3. O miejscu i terminie posiedzenia muszą być powiadomieni wszyscy członkowie Zarządu. Do podjęcia decyzji wymagana jest obecność połowy składu Zarządu. Powiadomienie o terminie i miejscu posiedzenia Zarządu jest przekazywane drogą elektroniczną poprzez wiadomość mailową, telefoniczną na wskazany numer (w tym także jako wiadomość tekstowa) oraz opublikowaną informacją na stronie Fundacji.
4. Zarząd może powoływać pełnomocników do kierowania wyodrębnioną sferą spraw należących do zadań Fundacji.

**VII****SPOSÓB REPREZENTACJI****§20**

1. Oświadczenia woli w imieniu Fundacji, składają członkowie Zarządu działający łącznie z tym, że w sprawach dotyczących zatrudniania pracowników oraz w sprawach niezwiązanych z zaciąganiem zobowiązań majątkowych powyżej 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) złotych – oświadczenia woli w imieniu Fundacji może składać jednoosobowo Prezes. W przypadku świadczeń okresowych uwzględnia się ich sumę za okres roku.
2. W umowie między Fundacją a członkiem Zarządu oraz w sporze z nim Fundację reprezentuje Rada Fundacji lub powołany przez nią pełnomocnik.



**VIII**

**ZMIANA STATUTU**

§21

1. Zmiana statutu następuje w drodze uchwały Fundatorów.
2. Zmiany statutu mogą uzupełniać cele określone w akcie założycielskim. Zmiany statutu nie mogą uchylać celów dla realizacji, których Fundacja została ustanowiona.

**IX**

**POŁĄCZENIE I LIKWIDACJA FUNDACJI**

§22

1. Fundacja może się połączyć z inną fundacją dla efektywnego realizowania swoich celów.
2. Połączenie z inną fundacją nie może nastąpić, jeżeli w jego wyniku mógłby ulec istotnej zmianie cel Fundacji.
3. Uchwałę w sprawie połączenia z inną Fundacją podejmują Fundatorzy po uzyskaniu stanowiska Zarządu i Rady Fundacji.

§23

1. Fundacja ulega likwidacji w razie stwierdzenia niemożliwości realizacji celów, dla których została ustanowiona lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku Fundacji.
2. Decyzję o likwidacji podejmują Fundatorzy.
3. Fundatorzy wyznaczają likwidatora Fundacji.
4. Jeżeli po likwidacji Fundacji pozostaną środki finansowe, zostaną one przekazane na cele pożytku publicznego innym organizacjom pożytku publicznego działającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których cele statutowe zbliżone są do celów Fundacji.

**X**

**POSTANOWIENIA KOŃCOWE**

§24

Statut wchodzi w życie z dniem zarejestrowania Fundacji przez Sąd rejonowy.